

Berlingske Debat

AF ROGER BUCH *lektor*

POLITIK PÅ EN MANDAG

Onde og gode problemer

Intet er så skidt, at det ikke er godt for noget. Tag nu bare den globale opvarmning, som ikke blot smelter isen på Grønland, men også optør de arktiske egne i Sibirien og Alaska, hvor permafrosten normalt holder jorden frosset året rundt. Dette udløser store mængder metangasser, som har været bundet i den kolde jord. Metangassen er en drivhusgas, som holder varmen tilbage i atmosfæren 20 eller måske 25 gange stærkere end den CO₂, som der tales så meget om i disse år. De højere temperaturer udløser altså gasser, som forstærker opvarmningen endnu mere – så langt, så skidt.

METAN ER IMIDLERTID OGSÅ EN GAS, som kan bruges som energikilde, og optøningen af de arktiske egne åbner mulighed for udvinding af metan, og ikke mindst de olielagre, som formodes, at være under de arktiske egne. Disse olieforekomster vurderes til omkring 20 procent af de kendte olieforekomster i dag. Mere gas og mere olie vil være til stor glæde for bilejerne og kunne nedbringe energiregningerne på el og varme hos forbrugerne i en tid, hvor energipriserne stiger kraftigt – så langt, så godt.

Men forbrug af mere olie og gas vil jo også kunne udløse mere drivhuseffekt, og dermed bidrage til klimaforandringer, stigende verdenshave osv. Det leder til, at talemåden nærmest kan vendes på hovedet – intet er så godt, at det ikke er skidt for noget.

Denne erkendelse af virkelighedens kompleksitet, og at løsningen af ét problem, blot skaber et eller flere nye problemer, er et grundvilkår i moderne politik. Før i tiden var infrastruktur et politisk problem, som blot handlede om at bygge veje, jernbaner, havne og lufthavne – og spørgsmålene var hvor mange, hvornår, hvem skal have først osv. I dag er infrastruktur i lige så høj grad blevet et spørgsmål om miljø, natur, støj, naboer osv. I kommisseriet for den Infrastrukturkommission, som i starten af 2008 afgav sin betænkning, stod eksempelvis: »Men samtidig er det vigtigt, at der tages højde for de omkostninger, som den stigende trafik kan medføre, herunder miljøhensyn, støj og trafiksikkerhed.« Det er i dag næsten umuligt, at tale om trafikpolitik, uden straks også at tale om miljøpolitik.

DER SONDRES INDEN FOR STATSKUNDSKABEN og forvaltningsforskningen mellem »wicked« og »tame« eller onde og gode problemer. De gode problemer er dem, som kan løses uden, at der udløses andre nye problemer – eksempelvis behandlingen af det brækkede ben eller blindtarmen på sygehuset. De onde problemer er dem, som nok kan løses, men typisk ikke helt, og hvor der bagefter ofte er opstået et nyt problem.

Et klassisk eksempel er børn, som anbringes uden for hjemmet. Dette sker oftest fordi forældrene har sociale, psykiske eller misbrugsproblemer, som rammer barnet. Barnet fjernes fra de dårlige forhold, og anbringes i kortere eller længere tid uden for hjemmet. Så er problemet jo løst... eller er det? Nej, for det skaber også problemer for barnet at være anbragt, at miste kontakten til forældre, søskende og familie. Og endnu værre: børn som har været anbragt uden for hjemmet, har stor risiko for selv, at få anbragt deres børn, når de bliver voksne. Hvor det er fem procent af børnene i landet som helhed, som har forældre, som var anbragt, da de var børn, er det hele 44 procent af de anbragte børn, som har forældre, som selv var anbragt uden for hjemmet, da de var børn. Med det klare forbehold, at anbragte børn oftest har et yderst komplekst problembillede, så er det groft forenklet sådan, at anbringelse af børn i én generation, er med til at skabe anbringelse i den næste generation.

ET EKSEMPEL PÅ DEN INTERNATIONALE ARENA, kunne være Irak, hvor ét problem blev løst – fjernelsen af en diktator, som havde ansvar for drab på hundredtusindvis af landets borgere, og som var en trussel imod omverdenen – men hvor fjernelsen af diktatoren, har været med til at udløse døden for nye titusindvis af Irakere og skabt et nyt problem: Et land, som vil gå i opløsning, hvis ikke besættelsen af landet bliver fortsat mange år ud i fremtiden. I sandhed også et ondt problem.

Flere og flere onde problemer er den virkelighed, som moderne samfund og moderne politikere står overfor. Hvor godt håndterer demokratiet onde, langsigtede problemer. Er vi som vælgere klædt på til den nye virkelighed? Er vores politikere? Tre spørgsmål som er værd at gruble over på en drivhusvarm sommerdag.